

DR. DOMONKOS JÁNOS

ny. igazgató

Budapest

25 sportág a helytörténeti gyűjtemény tárlatán

Célegyenesben a hegyvidék!

Helytörténeti emlékeink gyűjtésére korábban már több kezdeményezés történt. Sokan sürgették kerületünkben a helytörténeti kutatómunka és kiállítóhely megszervezését. Jelentős érdemeket szerzett – többek között – Kahlich Endre helytörténész és Molnár Imre jeles pedagógus, aki hosszú éveken keresztül gyűjtötte, fejlesztette és hozzáértően irányította a hegyvidéki gyűjteményt. Mindkettőjük munkatársa, segítője voltam. Bár Szombathelyen születtem, de családommal együtt 1974-ben Budapestre költöztem, majd hosszú évtizedek során a Bőszörményi út egyik emeletes házában élve, mint korábban Vas megyében is, itt is helytörténeti kutatóvá váltam. Kutatómunkám során olyan megtiszteltetés is ért, hogy személyes ismeretségbe, majd barátságba kerültem Simándi József világhírű operaénekeskel és Szombathy Viktor íróval, aki hazánk legjelentősebb tájaira, történetére hívta fel olvasóközönsége figyelmét, mint például a Triannonnal elszakított Magas Tátra és környéke.

A Hegyvidék Önkormányzata – a kerületi tradícióra való tekintettel a közelmúltban önálló intézményként alakította meg a Helytörténeti Gyűjteményt és Galériát. A képzőművészettel foglalkozó Galéria a Városmajor utca 16. szám alatti kiállítóhelyen folytatódik. Az intézmény székhelye és egyben a Hegyvidék Helytörténeti Gyűjtemény az 1126 Budapest, Beethoven utca 1/b. alá költözött. A színvonalas kiállításokkal a helytörténeti gyűjtemény képes a kerületben élők lokálpatriotizmusát erősíteni, a Hegyvidékhez való kötődést szorosabbra fűzni.

Pedagógusi hivatásom, az itteni korábbi munkahelyeim (az Orvostovábbképző Egyetem Főiskolai Kara, Istenhegyi úti kollégium vezetőtanáraként; majd a Sváb-hegyi Fővárosi Iskolaszanatórium iskolaigazgatójaként is) ide „húztak”, hegyvidéki lokálpatriótává tettek. Napjainkban a 80 éves koromat elérve is ezek az érzések, az ide kötődések bearanyozzák életemet. Az ugyancsak pedagógus feleségem oldalán, 3 felnőtt unokánk szerető körében szívesen tekintünk kerületünk sokirányú fejlődésére.

A hegyvidéki Helytörténeti Gyűjtemény mostani sporttörténeti kiállítása egyedülálló különlegesség. Felkelti az ifjúság és az idősebb korosztály érdeklődését. Bemutatja, hogy a Főváros XII. kerületi része szinte minden sportágnak otthont adott, amire a budai polgároknak kedve támadt.

Mindezt elősegítette, a XIX. század második felében, a Svábhegy és a Zugliget népszerű kirándulóhellyé válása. Létesült lovarda, golfpálya, sí- és szánkópálya, tenispálya. Az egyik legnagyobb fővárosi sportegyesület, a Budapesti (Budai) Torna Egylet, a Híres BBTE is itt kezdte meg működését. A XX. században a technikai sportok is megjelentek. Autó- és motorversenyeket szerveztek, és vitorlázó-repülőtér is létesült a kerülethatáron.

A sport mindig fontos szerepet kapott, így van ez napjainkban is. Ugyanis kerületünk első díszpolgára az olimpikon Nagy Tímea lett. Két évre rá egy újabb sportoló, a legendás labdarúgó, Sándor Károly („Csikar”) érdemelte ki e megtiszteltetést. Archiv fotók ábrázolják Papp Laciék érdekes felkészülését az ökölvívó versenyekre, amint a siker érdekében fát vágnak a Normafa menti erdőben. Testközelből látható Taróczy Balázs teniszütője, illetve az 1927-ben a Városmajor utcában gyártott és több versenyen is bizonyított Méray Jap 500 oldalkocsis mo-

torbicikli. Kuriózumnak tekinthető a díszkalapács, amivel Ferenc József helyére ütötte az akkori Erzsébet Kórház (jelenleg Sportkórház) zárókövét.

A Testnevelési Főiskola (TF) kezdeményezésére, a világon elsőként vezették be a rádió-tornát (1932). 1975-ben fennállása 50. évfordulójára a Magyar Testnevelési Főiskola egyetemi rangot kapott. Az alapítás évétől mintegy 80 magyar olimpiai bajnok, valamint világ- és Európa-bajnokok egész sora szerzett diplomát.

1948-ban határozták el a csillebérci úttörőváros létrehozását. A munkálatok a gyermekvasút építésével egyidejűleg kezdődtek el. A terület a háború előtt a cserkészeké volt. Államosítás révén került az úttörők tulajdonába. Évről évre több száz gyermek kapott táborozási lehetőséget. Most is működik Csillebérci Ifjúsági és Szabadidő Központként.

A kiállítás tárlóiban pedig színes fotókkal illusztrált híres sportolók és relikviák találhatók. Többek között Kulcsár Gergely (gerelyhajítás), Szentmihályi Antal (labdarúgás), Molnár Tamás (vízilabda), Csák Ibolya (magasugrás), aki megszerezte a magyar női atlétika első olimpiai aranyérmét. Vereckei Ákos (kajak) mellett Kovács Katalin 29. világbajnoki címével a legeredményesebb kajakozó a világon.

A Hegyvidék a régebbi időkben, de napjainkban is sportszerető kerület. Országos összehasonlításban is itt fordítják a legtöbbet – a költségvetés 2 százalékát – a diák- és tömegsportra. A gyűjtemény e kiállítása 2012 júniusáig látogatható. A belépés díjlan.

TÁMOGATÓNK:

Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kara

Kiadja a Módszertani Közlemények Baráti Társasága
A kiadásért felel: *Dr. Varga István*
Kiadóhivatal: 6725 Szeged, Hattyas sor 10. Telefon: 62/546-346
Szerkesztőség: 6725 Szeged, Hattyas sor 10.
E-mail cím: modszertan@jgypk.u-szeged.hu
Web cím: <http://www.jgypk.u-szeged.hu/modszertan>
Évente 5 alkalommal jelenik meg. Évi előfizetés díja: 2500 Ft.
A címlapot tervezte: *Fischer Ernő*
Megjelent: 900 példányban
Planet Corp. Kft. Szeged. Felelős vezető: *Juhász Péter* ügyvezető
ISSN 1219-0608